

KAITSEMINISTEERIUM

Hr Kristen Michal
Kliimaministeerium
Suur-Ameerika 1, 10122 Tallinn
info@kliimaministeerium.ee

Teie: 10.06.2024 nr KLIM/24-0619/-1K

Meie: 28.06.2024 nr 5-7/24/90-2

Meresõiduohutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsuse kooskõlastamine

Kaitseministeerium on tutvunud Kliimaministeeriumi esitatud meresõiduohutuse seaduse (MSOS) muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsusega (edaspidi VTK), mille eesmärk on ajakohastada kehtivat veeteetasude regulatsiooni ning võtta kasutusele veeteetasu arvestamise mudel, milles on arvestatud keskkonnamõjudega ning mille alusel kehtestada soodustused vähemsaastavatele laevadele. Kaitseministeerium palub eelnõu koostamisel arvestada järgmiste ettepanekutega.

Teeme ettepaneku veeteetasu vabastus punkerdamise puhul lõpetada. Punkerdamise puhul on tegu suure riskiga tegevusega, mille käigus võib merereostus tekkida, seega ei peaks selline tegevus olema vabastatud veeteetasu maksmisest. Eesmärkide saavutamiseks aastaks 2050, tuleb arvestada keskkonnakaitse aspekte ja tegevuse keskkonnoahtlikkust, et saavutada kliimaneutraalne ja keskkonnasõbralik majandus. Koos punkerdamisega tuleb tähelepanu alla võtta ka laevalt laevale ümberlaadimise (STS) teenus, mida samuti tehakse Eesti merealal ning mis võib olla sama ohtlik keskkonnale kui punkerdamine. Mõlemal juhul kasutab laev veeteid ning ka antud tasu tuleks siduda keskkonnaindeksiga. Mõlemal juhul tuleb hinnata mõju tegevusele ja laevaomanike otsustele, kus seda tegevust tehakse, mistõttu on oluline koos veeteetasu reguleerimisega reguleerida mõlemad tegevused.

Varasemalt on Kaitseministeerium saanud Kliimaministeeriumi poolt koostatud MSOS jt seaduste muutmise seaduse eelnõu kohta kooskõlastuskirjas järgmise ettepaneku:

Eelnõu § 1 punktiga 25 lisatakse meresõiduohutuse seadusesse (MSOS) uus paragrahv (§ 41¹), mis käsitleb punkerdamist. ÜRO mereõiguse konventsiooni artikli 194 lõike 1 kohaselt on riikidel kohustus kas eraldi või ühiselt konventsiooniga kooskõlas olevaid meetmeid, et mis tahes allikast lähtuvat merereostust vältida, vähendada ja kontrollida, kasutades selleks parimaid vahendeid. Sama konventsiooni artikli 21 lõike 1 punkti f järgi on rannikuriigil õigus kehtestada oma territoriaalmerest rahumeelset läbisõitu reguleerivaid õigusakte, mis käsitlevad rannikuriigi keskkonna kaitsmist ning selle reostamise vältimist, vähendamist ning kontrollimist. Kaitseministeerium toetab mõtet reguleerida, kus tohib punkerdada selleks, et vältida võimaliku merereostuse tekkimist (kui üks merekeskkonna kaitse ennetusmeede). Osaliselt on täna punkerdamine reguleeritud Vabariigi Valitsuse 25.06.2020 määrusega nr 51 „Merel, Narva jõel ja Peipsi järvel ohtlike ning kahjulike ainete käitlemise kord ja nimistu ohtlikest ainetest, mida ei ole lubatud sisemerel transiidina vedada“. Samas määruses on sätestatud ka laevalt laevale (STS) ümberlaadimist ning et seda tohib teha sisemerel ankrualadel. Käsitlemata on juhtumid mujal kui sisemerel. Sellest tulenevalt palume täiendada eelnõu nii, et ennetusmeetmena oleks reguleeritud peale punkerdamise ka STS ümberlaadimise lubatud asukohad Eesti merealal, mitte ainult sisemerel.

Hetkel laekub veeteetasu riigieelarvesse. Selleks, et oleks keskkonnakaitseaspektide arvesse võtmisest kasu merekeskkonna ja rannalade kaitsmise aspekti arvestades, võiks kaaluda vähemalt punkerdamisest ja STSist laekuva veeteetasust meetme loomist, mille eest on võimalik soetada asutustel ja sadamatel merereostustõrjevahendeid. Samuti võiks laiendada raha kasutamist vabatahtlikele organisatsioonidele, kui neile antakse merereostustõrjes selge ülesanne. Viimane eeldab asjakohase strateegia ja otsuste tegemist.

Samuti juhime tähelepanu, et sõjalaevad peaksid olema veeteetasu maksmisest kas täielikult vabastatud või vähemalt nende puhul ei arvestata keskkonnaindeksit. Sõjalaevade puhul on rakendatud valdkondlikud keskkonnaeesmärgid, kuid nii nagu tsiviillaevade puhul, on ka sõjalaevade keskkonnasõbralikumaks muutmine kallis, mistõttu saab keskkonnasõbralikke lahendusi arvesse võtta uute laevade soetamisel. Sõjalaevad on olulised riigi kaitsesüsteemi komponendid, mis tagavad merejulgeoleku ning toetavad rahvusvahelisi ja humanitaarseid eesmärke.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Hanno Pevkur
Minister

Kristi Loit
kristi.loit@kaitseministeerium.ee